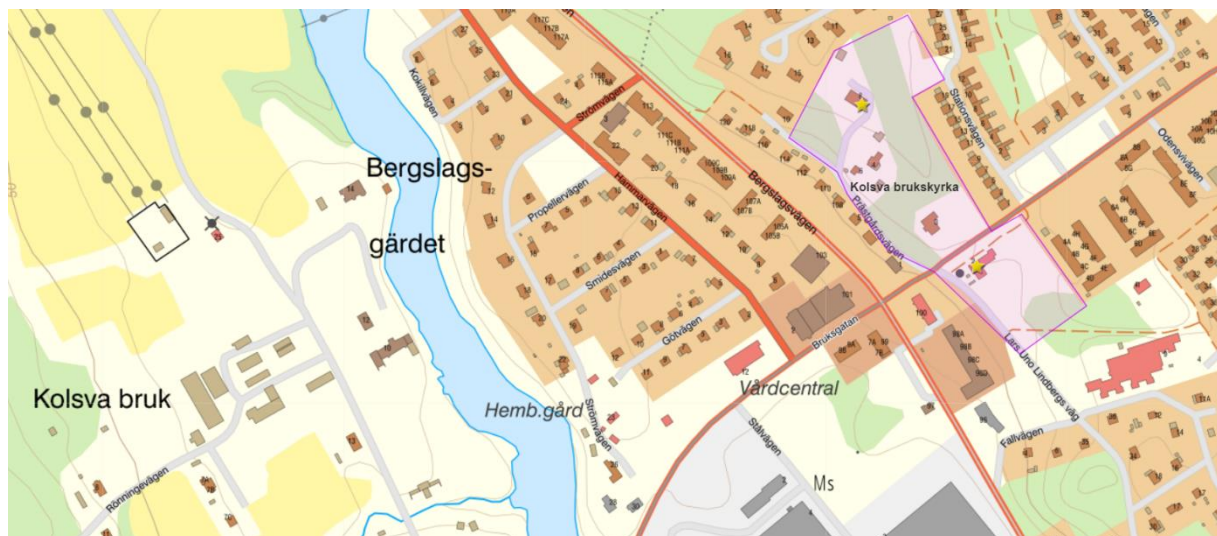


## KOLSVÅ BRUKSKYRKA



### OMGIVANDE LANDSKAP/SIKTLINJER

Kolsva tätort ligger i Köpings kommun i Västra delen av Västmanlands län. Orten ligger invid Hedströmmen som rinner genom Västmanland och ut i Mälaren. Namnet Kolsva är omnämnt redan på medeltiden och kommer troligen från ett vadställe (Karlsvad) över Hedströmmen.

### VÄGNÄT/STIGAR/VATTENDRAG

Hedströmmen har länge varit den viktiga transportleden i Kolsva. Längs Hedströmmen har det bedrivits järnhantering sedan medeltiden. Kolsva bruk har varit i drift sedan 1600-talet.

1866 invigdes Köping-Uttersbergs järnväg med syfte att förenkla och effektivisera transporten av produkter från Bergslagen och Kolsva till Köping för utskeppning. Banan förlades på åsen väster om strömmen och brukssamhället. Bruksgatan med omgivande bostadshus för brukets anställda gick i västlig riktning från bron över Hedströmmen. Denna sträcka förlängdes mot öster upp till järnvägen. Ett stickspår drogs direkt från bruket. Sista persontåget gick 1952 och sista transporttåget 1968. Spåren är idag borttagna och stora delar av banan används som cykelväg. Den igenlagda banvallen går strax norr om Kolsva brukskyrka genom ett modernt bostadsområde.

### KYRKAN, DESS PLACERING OCH BYNS UTBREDELSE

Det äldre brukssamhället är beläget på västra sidan av Hedströmmen medan det yngre samhället från järnvägens etablerande och efter dess nedläggande ligger på östra sidan. På västra sidan finns delar av den äldre bruksmiljön bevarad, med en herrgård från 1700-talet och arbetarbostäder från sent 1800-tal. När järnvägen och järnvägsstationen etablerats bildades ett centrum kring denna nya knutpunkt. Verksamheter som ångsåg och mejeri tillkomprodukter som skulle skickas i väg med järnvägen. Ett stickspår från bruket upp till järnvägen gick över den plats där kyrkans omgivande gräsmatta är idag. Det är här som de nya kyrkliga verksamheterna förlades i början på 1900-talet, prästgården och församlingshemmet som senare blev kyrka. Delar av Kolsva tätort låg i Bro socken och delar i Malma socken. Omkring 1900 började medlemmarna i Malma församling att diskutera anläggandet av en ny begravningsplats. Eftersom många församlingsbor bodde i Kolsva tätort skulle begravningsplatsen placeras där. 1907 fick Malma församling tillstånd från Kungl. Maj:t att anlägga en begravningsplats

med tillhörande kapell. Den vidare planeringen dröjde på grund av kostnadsfrågor, men 1917 uppfördes en prästgård i Kolsva och Malmas kyrkoherde flyttade dit.

Under 1920- och 30-talen hölls gudstjänst varannan söndag i Malma kyrka och varannan söndag i en skolsal i Klockhuset. 1939 ritade Frej Klemming, stadsarkitekt i Eskilstuna, Kolsva kapellkyrka som invigdes 1940. Öster om byggnaden placerades en klockstapel som även tjänade som slangtorn för brandkåren. Byggnaden var ursprungligen uppförd som ett församlingshem, men under 1940-talet arbetade församlingen successivt för att göra lokalerna mera lämpliga för gudstjänstfirande. Från 1949 benämns den som Kolsva brukskyrka.

Dagens centrum har flyttats ner till Bergslagsvägen som är den stora kommunikationsleden som används idag. Kommunhuset med polisstation placerades här på 1950-talet tillsammans med livsmedelsaffär och verksamheter. Kyrkan med flaggor och klockstapel ligger synlig i backen bakom före detta kommunhuset.

### GRÖNSTRUKTUR

Omkring kyrkan finns en sluttning med öppen grönyta med högväxta träd som fortsätter ner mot kommunhuset. En trädrad kantar gång- och cykelvägen som går utanför kyrkans entré. De äldre tomterna norr om kyrkan, där ibland före detta prästgården, är lummiga med häckar och staket.

### BEBYGGELSE

Prästgården uppfördes 1917 norr om kyrkan längst in på Prästgårdsvägen. Den är idag privatägd.

	<i>Byggnadstyp</i>	<i>Årtal</i>	<i>Kommentar</i>
Ja	Kyrkan	1940	Ursprungligen församlingshem/kapell. Kyrka 1949.
Ja	Prästgård	1917	Idag privatägd
	Sockenstuga		
	Klockargård		
	Fattigstuga		
	Skolhus		
	Tiondebod		
	Sockenmagasin		
	Kyrkstall		
	Övrig företeelse av vikt		

### TIDSPERIOD OCH VÄRDERING

	Äldre medeltid till 1350			1 Betydande värde som helhet
	Yngre medeltid 1350–1550			
	1550–1760			O 3 Få betydande värden
	1760–1860			
	1860–1920			
	O 1920–2000			
	Blandad Tidsperiod			

### UTMÄRKANDE KARAKTÄRSDRAG

Tätortsmiljö med genomgående trafikerad väg. Kyrkan ligger på en höjd ovanför centrumbebyggelsen.

## ANVÄNDNING IDAG

Kyrklig verksamhet, centrumverksamhet, bostadsbebyggelse.

## ATT TÄNKA PÅ

Fornminnen är skyddade enligt 2:e kapitlet Kulturmiljölagen.

Kyrkobyggnaden, kyrkotomten, de kyrkliga inventarierna och begravningsplatsen skyddas genom 4:e kapitlet kulturmiljölagen.

Miljöbalkens generella biotopskydd gäller för odlingsrösen, stenmurar, åkerholmar, alléer (även enkelradig), småvatten och våtmarker, källor samt pilevallar (hamlade träd på rad).

Delar av marken inom området kan regleras av detaljplan enligt plan- och bygglagen.

## VIDARE UNDERSÖKNINGAR

Var ligger *Klockhuset*? Har det haft funktion som klockargård/skola?

## KÄLLOR

Kolsva brukskyrka- inventering av kulturhistoriska värden, Västmanlands läns museum, moderna kyrkor 2018.



*Kolsva brukskyrka*



*Kolsva brukskyrka och klockstapel.*



*Kolsva före detta prästgård.*



*Centrumbebyggelse längs Köpingsvägen nedanför kyrkan.*



*Grönyta kring kyrkan med kommunhuset i fonden.*